

Logboek boomvalken 2021.

Inleiding

Hieronder wat ik van 2021 aan gegevens bij elkaar heb weten te sprokkelen over de mij bekende zes territoria. Helaas heeft mijn hartziekte heeft mij zodanig in zijn greep gekregen, dat de energie mij gewoonweg heeft ontbroken. In de eerste plaats om voldoende bezoeken aan mijn locaties te brengen, en was dat het al niet, dan wel voor het maken van fatsoenlijke verslagen. Verslagen in deze vorm hebben voor de wetenschap nauwelijks nog waarde, zelfs niet voor de anekdotische wetenschap, zodat dit mij laatste logboek is. Een einde van een tijdperk. Het is niet anders.

Peter D. Ganzeboom.

Algemene gegevens en totaalschema 6 (mogelijke) koppels

Data 2020	1	2	3	4	5	6
1 ^e gezien	14-5	14-5	X	7-5		
1 ^e op nest	16-6	5-6	X			14-6
1e jong gezien	22-7	20-7	X			20-7
uitgevlogen	?	9-8	X	17-8	x	?
aantal jongen	2	2	x	2	x	1

Logboek boomvalken 2021, locatie 1 (mast 79)

Tijdsinvestering: niet bijgehouden

Broedresultaat: 2

Nest: Mast 4 (79)

28-5-2021

Net als voorgaande jaren zet ik in op mast 1 of twee, hooguit 3. Dat ze uitgerekend in vier gaan broeden, is een unicum. Maar bevestigt ook maar weer eens dat regelmaat niet des boomvalken is. Hoe dan ook het kost vele uren om ze te vinden, ze sowieso te zien te krijgen. Eigenlijk bij toeval zie ik op een dat activiteit bij mast 79, de laagste van alle masten, pal gelegen aan de drukke weg, met eronder een parkeerplaats, waar sportvissers frequent parkeren. Soms zelfs pal onder de mast hun hengels uitgooien, soms ook overnachten.

10.00 Ik ben getuige van een copulatie voor ongeveer 10 seconden. Man zwijgzaam, vrouw lahnt zachtjes.

3-6-2021

Een prooioverdracht op een balk, veren dwarrelen even later en drie ervan landen pal voor mij in de rietkraag: huismus.

4-6-2021

Naast enkele spectaculaire vluchten, waaronder een jachtvlucht, zie ik om 7.00 een copulatie, die ongeveer 20 seconden duurt.

7-6-2021

In mast 1 tegen de Hekelingseweg zit een slechtvalk. In mast 79 activiteit van boomvalken, waaronder veelzijdig baltsvliegen.

10.20

Man boomvalk vliegt naar Riethilseweg en voegt zich tussen de zwaluwen.

11.12

Ik hoor de bekenden, maar schaars gehoorde baltsroep van het mannetje, 'kliep-kliep'.

11.20

Man in streep mijn kant op, daarna door naar de boerderij aan de Riethilseweg, waar hij eenuitval doet naar huiszwaluwen. Het is mis, waarna hij doorvliegt richting Spui, hoog opschroeft en uit het zicht verdwijnt.

8-6-2021

7.00

Mannetje doet een jachtpoging boven de wetering die onder de mast doorloopt. Het is mis, waarna het landt op het hoogste punt van de hoogste traverse, Spuizijde.

7.24

Weer een jachtpoging, recht op mij af. Ik zie niet wat hij bejaagt, omdat het te mistig is. Zonder prooi keert hij terug naar zijn post.

7.30, 7.50 en 7.52 drie vergeefse jachtpogingen boven de wetering.

8.10

Vrouwtje zit al die tijd op een balk, gaat dan op de wieken en jaagt tussen de zwaluwen bij de Riethilseweg. Ik zie het vervolg niet.

8.45 einde sessie.

10-6-2021

Ook vandaag doet het mannetje een paar keer, zo om de tien minuten een uitval naar een prooivogel boven wetering en weiland, maar steeds mis.

Achter mij, in de knotwilgjes, zit een ekster. Man boomvalk komt vanuit de mast recht op mij af, scheert mij voorbij, op de ekster af. Verdwijnt in de wilgjes, dan er weer uit en terug naar de mast. De ekster niet meer gezien.

16-6-2021

Vrouwtje lijkt bij het nest in de broedhouding te zitten (laagste traverse, stadzijde). Een snelle jachtvlucht van het mannetje richting nieuwe villa bij Meeldijk. Uitkomst ongewis.

16-7-2021

Vrouw in broedhouding op het nest gezien.

19-7-2021

Bij aankomst zie ik vrouw op het nest. Zij is onrustig, draait, schikt. Man nadert en landt met prooi in de mast. Na ongeveer twee minuten komt vrouw van het nest en landt 3 m boven man. Gedurende zo'n 15 minuten poetst zij zich. Gaat dan terug naar nest in broedhouding zitten. Man een de prooi vervolgens zelf op.

22-7-2021 08.45

Bij aankomst zit man hoog op de hoogste traverse, Spuizijde, zijn gebruikelijke uitkijkpost. Vandaag heb ik eens geluk, want vlak na aankomst zie ik hem kopknikken. Ik bereid mij voor op actie en die volgt vrijwel direct, want hij vliegt op, in een streep met snelle, regelmatige vleugelslag richting de boerderij aan de Riethilseweg. Daar zijn zwaluwen boven de bomen aan het jagen. Hij duikt erin, zwenkt scherp omhoog en grijpt er een. Ik kan niet zien wat voor zwaluw het is; er jagen altijd gier- en boerenzwaluwen. Op de terugvlucht, in rechte lijn op de mast af, zie ik dat hij de prooi met de snavel bewerkt, waarschijnlijk om hem te doden. Hij landt in de kern van de bovenste traverse. Daar in de buurt zit het vrouwtje, dus niet op het nest, die de prooi meteen overpakt (op de balk). Zij gaat enige tijd met de prooi in het bakje aan het eind van de hoogste traverse Spuizijde zitten. Na ongeveer vijf minuten vliegt zij ermee naar het nest. Daar voert zij twee piepkleine jongen, die nog maar net het kopje omhoog kunnen brengen. Even denk ik een derde te zien, maar niet duidelijk. Ik vermoed dat de jongen hooguit enkele dagen oud zijn.

28-7-2021

Tennet-aannemer is in de mast bezig met schilderen. Zij al bijna klaar. Zij weten van het nest, maar omdat ze alleen in de paal moesten zijn, dachten ze het kan wel. En dat blijkt te kloppen, want de valken alarmeerden wel soms, maar zijn niet verstoord. Terwijl wij praten met de aannemer zien wij dat de boomvalk een torenvalk verjaagt.

3-8-2021

Nu twee jongen in nest te zien, grijs dons met beginnend masker. Ik ben getuige van twee prooioverdrachten in de lucht, waarna vrouw de jongen voert. De tweede keer eet zij de rest van de prooi zelf op.

Man zit op zijn gebruikelijke plek, bovenaan het uiteinde van de hoogste traverse Spuizijde. Laat zich vallen en komt mijn kant op. Dan laag over het veld vlak langs mij, wat een vaart. Achter mij staan een paar knotwilgen. De valk duikt erin/erlangs, een snelle graai, gekwetter. Dan, ontspannen flappend zie ik hem al terugvliegen, een huismus in de klauwen. De hele jachtvlucht ging zo snel dat ik geen foto wist te maken. Inclusief vliegen terug naar de mast duurde het nog geen minuut.

9-8-2021

Twee voedingen kort na elkaar gezien. Ik schat de jongen op ongeveer 25 dagen oud.

14-8-2021

Ik zie alleen het mannetje. In het nest zie ik geen beweging. Ook geen spoor van het vrouwtje. Er is gemaaid en gehooïd. Verstoord? Wellicht uitgevlogen jongen overreden? Het zijn altijd dit soort onheilsgedachten die je door het hoofd spelen. Onnodig natuurlijk.

16-8-2021

Zelfde verhaal. Alleen een van de adulten gezien op de tarwestoppels.

17-8-2021

Dan tot mijn opluchting toch twee juvenielen gezien, uitgevlogen en wel.

19-8-2021

De twee juvenielen zitten in de mast. De adulten beide op de stoppels, dan weer in de mast, soms in mast 3 bij de kraaien die daar ook in zitten, maar zonder te knokken.

21-8-2021

Ik vraag me af of er misschien drie jongen zijn, maar vind er uiteindelijk geen bewijs voor. De jongen krijgen insecten gevoerd en een keer een vogel. Maar wel laagfrequent met lange tijden van geen activiteit, waarin de jongen slechts bedelroepen.

27-8-2021 08.00-10.45

Bij aankomst een adult in de mast. Van jongen zo gauw geen spoor. Die blijken op het veld te zitten (stoppels van de tarwe). Buiten mijn zicht is er kennelijk een prooioverdracht geweest, want na wat beweging op het veld zie ik een van de jongen ergens aan knabbelen. Erg duidelijk is het beeld niet, want ze zitten dik 200 meter verderop.

Grote gezamenlijkheid jongen, vlak naast elkaar, aan elkaar zitten, buikliggen. Moeder bespringen bij het landen, die verveeld weg huft.

Mega mooie duikvlucht van man vanuit mast, steil schuin neerwaarts en aan overzijde wetering wordt een huismus gegrepen. Onderlangs, opzwevend, hebbes. Vrouw komt prooi op veld halen, dan overdracht aan tweede jong.

Man zit er een tijd bij, maar vliegt na een poestbeurt actief weg, steeds hoger en hoger. Vrouw en jongen blijven achter op de akker. Jongen vs buizerd kort en zonder al te veel inspiratie. Buizerd vliegt verder. Jongen plukken aan strootjes en plujsjes. Een keer vangt er een lopend een insect.

6-9-2021

De jongen zitten in de mast. Dan gaan ze op jacht op insecten, landen op het stoppelveld. Een jaagt vlak boven mijn hoofd op insecten. Landt even in de bomen op het erf van de boerderij op de Rachelseweg. Bakkeleit met een grote groep kauwen. Speert dan weer naar het veld en bejaagt insecten.

9-9-2021

Twee masten verderop, richting oude territorium zitten twee slechtvalken. De adulten zijn veel en lang weg. De jongen zitten verder voornamelijk op de stoppelvelden

13-9-2021 08.00-12.00

Hetzelfde beeld, met veel op de stoppels zitten, afgewisseld met korte perioden insectenjagen, soms heel hoog opschroevend. Op die hoogte wordt ook op insecten gejaagd. Adulten niet gezien.

14-9-2021

Zelfde beeld. De insecten blijken te bestaan uit kevers, libellen en vlinders. Ik maak een foto waarop duidelijk een atalanta als prooi te zien is. Ik heb maar een keer een adult gezien, die even een vogelprooi kwam afleveren aan een van de jongen.

17-9-2021

Ik zie de twee jongen op het veld. Adulten niet waargenomen. Het blijkt mijn laatste waarneming van het jaar te zijn geweest.

Logboek boomvalken 2021, locatie 2 OB

Geïnvesteerde tijd: niet bijgehouden

Uitgevlogen jongen: 2

Nest: Populier, ongeveer 2 meter onder de top, gebruikt door kraaien dit jaar.

Afgelopen winter is de hele populierenrij langs de Molendijk gekapt. De hele? Nee, in overleg met mij en de ecooloog is de boomopstand waar de valken de jaren ervoor broedden gespaard. Het veldje eronder is afgesloten met een hek ter voorkoming van jongeren, die in deze doodlopende tak hun ding willen doen. Het werd natuurlijk spannend of het genoeg was, maar dat bleek zo te zijn, want eerst de kraaien en later de boomvalk broedden in de gespaarde populier. Het feit dat 95% van de dekking van de populieren weg was, was blijkbaar geen probleem. De gaten zijn trouwens wel ingeplant, maar nog met veel te kleine boompjes.

5-6-2021

Vrouw in broedhouding op het nest waargenomen, hoog in de populier. Ik besluit het broedgeval verder met rust te laten, gelet op de vele bekijks die mijn aanwezigheid hier genereert.

21-6-2021

Ondanks gestage regen alarmeert een van de boomvalken en verjaagt luidt 'ki-ki-ki'-roepend een kraai.

18-7-2021

Man en vrouw in de buurt van het nest gezien, geen jongen nog te zien.

20-7-2021

Een jong op het nest waargenomen, naar schatting een week oud.

28-7-2021

Ik zie op het nest geen jongen. Die zitten kennelijk diep weggedoken. Er komt een juveniel havik buurten, die fel door het vrouwtje wordt verjaagd. De eerste keer dat ik hier een havik zie. Sperwers zag ik wel eerder.

29-7-2021

op het nest twee jongen gezien van ongeveer 14 dagen oud. Beginnend maskertje. Een van de twee heeft enkele, beginnende handpennen. Slaat de vleugels een keertje uit.

9-8-2021

De jongen zijn uitgevlogen. Een vind ik niet, maar hoor ik wel roepen. De ander vind ik op korte afstand van het nest in de nestboom.

20-8-2021

Ik zie ook nu twee jongen. Zij zijn actief, vliegen veel samen, jagen op insecten, schroeven daarbij soms hoog op. Heel hoog, totdat ik ze nauwelijks met de kijker meer kan volgen. Hoog boven

ontmoeten ze een buizerd, waarmee ze aan de knok gaan met duizelingwekkend stoten, draaien, zwenken. Soms draait de buizerd de rollen even om en moet de jonge boomvalk op de vlucht. Dit alles dus heel hoog in de lucht. Dan zijn er opeens 4 buizerd en dan nog een sperwer en ieder zit achter iedereen aan.

Ook de adulten laten zich zien. Zij zijn op enig moment aan het nabaltsen, met spectaculair duiken en draaien en wiekelen. Ik hoor de kenmerkende overslagroep: 'kliep-kliep'. Heel bijzonder altijd. Bij het bekijken van de foto's zie ik typische, sternachtige, zwierige vliegbeelden.

Logboek boomvalken 2021, locatie 3 (RB)

Geïnvesteerde tijd: een paar uur.

Uitgevlogen jongen: nvt

Nest: nvt

De bouwwerkzaamheden voor de Blankenburgtunnel zijn in volle gang. In verband met mijn beperkte energievoorraad heb ik besloten dit territorium niet meer te volgen.

Logboek boomvalken 2021, locatie 4 (Abb mast 66)

Geïnvesteerde tijd: niet bijgehouden

Uitgevlogen jongen: 2

Nest: in mast 66 pal aan de weg.

Best wat uurtjes gependend om ze te vinden, nadat ik ze vroeg in het seizoen op de oude nestlocatie terugvond. Chris de Nooijer had ze ook gemeld. Nou, dan wordt het een eitje natuurlijk... gewoon de bommenrij bij het huisje in de smiezen houden of de twee masten die ze altijd gebruiken. Mis! Ik vind geen nest en zie op enig moment zelfs de valken niet meer in het gebied. Dan, op een avond, als ik met Sandra de Abbenbroek en Zwartewaal-locaties afrijd en eens een ander weggetje pak, vind ik een alarmerend koppel in de mast aan de weg.

6-6-2021

Ruim een uur in het gebied zitten posten, nabij de masten van verleden jaar: geen boomvalk gezien.

14-4-2021

Zelfde verhaal.

2-8-2021

Het koppel op de valreep gevonden, in de mast aan de weg.

10-8-2021

In het nest in de mast is geen leven te bespeuren. De adulten zijn echter wel ter plaatse. Ik zie ze vliegen, hoor ze roepen en jachtvluchten beginnen. Ze verdwijnen regelmatig in de bomen langs de Oudelandsedijk. Zou daar het nest zitten?

Op enig moment, ik zit aan de Capelleweg, komt het mannetje vanuit de mast mijn richting op, grote vaart makend. Vliegt evenwijdig aan de huizen langs de provinciale weg, laag over de tuinen. Steekt de Capelleweg over en hoekt dan loodrecht naar boven en pakt een mus. Wat een spektakel!

17-8-2021

Twee uitgevlogen jongen gezien, waarschijnlijk toch uit de mast, want daar zaten de vorige dagen de adulten toch in de meerderheid op een van de traversen, polderzijde.

Logboek boomvalken 2021 locatie 5 (3238 Zwartewaal, mast 52)

Geïnvesteerde tijd: niet bijgehouden

Uitgevlogen jongen: geen gezien.

Nest: niet gevonden.

Logboek boomvalken 2021, locatie 6 (Abbenbroek, mast 60)

Geïnvesteerde tijd: niet bijgehouden

Uitgevlogen jongen: tenminste 1

Nest: Mast 60 tegen de kern aan, laagste traverse huiszijde

14-6-2021

Nadat ik geconstateerd had dat het koppel ter plaatse was en ik het vrouwtje in broedhouding zag, heb ik het koppel niet verder onderzocht, tot later in het jaar, toen ik tijdens een bezoek een uitgevlogen jong vond.

20-7-2021

Man nadert met prooi, die al geplukt is. Vrouw neemt de prooi over (ik weet niet meer hoe en waar) en gaat ermee naar het nest waar ik haar piepkleine stukjes zie voeren. Er zijn dus jongen, tenminste een.

10-8-2021

Twee jongen in het nest. Ongeveer 25 en 23 dagen oud. De oudste in ongeveer donsvrij. De jongere heeft nog een volledig witte kop.

17-8-2021

Best een tijdje op locatie geweest, maar slechts een jong gezien. Of er ook een tweede succesvol uitgevlogen is, is niet bekend geworden.